

Verksamhetsberättelse för polisbrottsutredningen 2024

Publicerad 12.6.2025

Dnr SY/489/2025

Innehållsförteckning

1 Organisationsreformen 2024	4
2 Brottanmälningar om polisen	6
2.1 Polisbrottmål och deras antal samt det gradvisa upphörandet av den regionala undersökningsledarverksamheten	6
2.2 Åldersstrukturen för oavgjorda ärenden i slutet av 2024	7
2.3 Utredningarnas längd	8
2.4 Uppföljning av regionala undersökningsledare	8
3 Statistikföring och tillgång till information om polisbrottsärenden	9
4 Tillsyn av åklagarundersökningsledare	10
5 Utbildning och samarbete med intressentgrupper	10
6 Internationellt samarbete	11

Bilagor:

Polisbrottsärendena i Riksåklagarens byrå 31.12.2024

Ärenden som krävde åtgärder enligt ärendetyp 2024

Anmälningar om brott enligt misstänktes polisinrättning år 2024

Till läsaren

Polisbrottsenheten vid Riksåklagarens byrå utarbetar årligen en verksamhetsberättelse för polisbrotsutredningen och berättelsen innehåller centrala nyckeltal för kalenderåret och en sammanfattning av verksamheten. Syftet är att trygga bevarandet av historiska uppgifter samt förbättra transparensen och öppenheten i utredningen av polisbrott. Verksamhetsberättelsen skickas för kännedom till intressentgrupper och publiceras på Åklagarmyndighetens webbplats.

Året 2024 har präglats av ändringen av undersökningsarrangemangen i polisbrotsärenden, dvs. av övergången till ett helt omstrukturerat system för organiseringen av utredningsledare och -verksamheten.

Helsingfors 12.6.2025

Tapio Mäkinen

statsåklagare, chef för polisbrottssenheten

Åklagarmyndigheten

1 Organisationsreformen 2024

I och med organisationsreformen som trädde i kraft den 1 oktober 2024 centraliserades undersökningsledningen och åtalsprövningen i polisbrottsärenden till polisbrottsenheten vid riksåklagarens byrå. Åklagarna vid enheten sköter i allmänhet också åtalsprövningen och driver vid behov åtal i olika rättsinstanser i de ärenden där förundersökningen har inletts. Även framställningar till åklagaren om inledande av förundersökning som grundar sig på 5 kap. 2 § i förundersökningslagen centraliserades till polisbrottsenheten.

Undersökningen av polisbrottsärenden koncentrerades å sin sida 2024 till polisbrottsgruppen vid centralkriminalpolisen. Efter beslutet om centralisering upphörde en del av polisinsrättningarna att hänvisa utredare till polisbrott. Då överfördes även oavslutade ärenden till gruppen som inrättats vid centralkriminalpolisen. En del av polisinsrättningarna fortsatte att anvisa utredarresurser till polisbrottsärenden så att pågående förundersökningar har kunnat slutföras utan byte av utredare.

På grund av organiseringen av undersökningsarrangemang blev undersökningen av polisbrottsärenden långsammare tills rekryteringarna till polisbrottsgruppen vid centralkriminalpolisen hade fullgjorts och gruppen hade uppnått den planerade styrkan. Efter de första månaderna står det klart att antalet anställda vid centralkriminalpolisens grupp som utreder polisbrott är för liten för att en snabb behandling och utredning av ärenden ska lyckas.

De ovan beskrivna ändringarna i organisationen grundar sig på en rapport av en arbetsgrupp tillsatt av riksåklagare **Ari-Pekka Koivisto** (dnr SY/31/2023), som färdigställdes den 1 juni 2023. Polisstyrelsen fattade för sin del den 17 november 2023 ett beslut om tillsättande (POL-2023-154945), enligt vilket resurserna för att utreda polisbrott koncentreras till centralkriminalpolisen.

Åklagarmyndigheten

Riksåklagarens allmänna anvisning *Förundersökning av brott som en polisman misstänks ha begått och meddelande av beslut om åtalsprövning i ett polisbrottmål* (RÅ 2024:1) fastställdes 29 november 2024 och trädde i kraft 1 december 2024. Samtidigt upphävdes den tidigare anvisningen RÅ 2020:1 (dnr 12/31/20).

Personalen vid polisbrottsenheten vid Riksåklagaren byrå från och med 1.10.2024

Statsåklagare Tapio Mäkinen, chef för polisbrottsenheten

Specialiståklagare Tarmo Tanner

Specialiståklagare Jonna Ryytänen

Distriktsåklagare Mari Eerola

Distriktsåklagare Yrjö Pulkkinen

Distriktsåklagare Mikko Teppola (familjeledig fram till 31 juni 2025, vikarie distriktsåklagare Heli Haapalehto)

Distriktsåklagare Petri Vaaja

Avdelningssekreterare Jaana Piirto

Avdelningssekreterare Julia Kovaniemi

I den nya organisationen finns också två eller tre undersökningsledare som förordnats av riksåklagaren och som arbetar på deltid i tidsbundna uppgifter på högst tre år (riksåklagarens allmänna anvisning 2024:1). De fungerar som undersökningsledare eller åklagare i ärenden där de åklagare som innehar uppgiften som huvudsyssla har förhinder till exempel på grund av jäv, men också i andra specialsituationer. De tilldelas årligen cirka 20 ärenden för att upprätthålla och utveckla yrkesskickligheten som undersökningsledare och de deltar i utbildningar om polisbrottsärenden. Distriktsåklagare **Heli Haapalehto** och distriktsåklagare **Elina Hyppönen** utnämndes till undersökningsledare på deltid från och med den 1 oktober 2024.

Dessutom utnämndes Haapalehto till undersökningsledare i huvudsyssla under **Mikko Teppolas** familjeledighet 1.1–30.6.2025. Under denna tid är Hyppönen den enda undersökningsledaren på deltid.

Åklagarmyndigheten

2 Brottsanmälningar om polisen

2.1 Polisbrottmål och deras antal samt det gradvisa upphörandet av den regionala undersökningsledarverksamheten

Polisbrottsteamet, som lyder under enheten för åklagarverksamhet vid Riksåklagarens byrå, behandlade 869 ärenden som krävde åtgärder 2024. I Åklagarmyndighetens datasystem registrerades 1 051 stycken nya ärenden. År 2023 behandlades 1 028 ärenden som krävde åtgärder och 982 nya ärenden registrerades. Antalet brottsanmälningar om poliser ökade alltså jämfört med 2023. Antalet anmälningar har dock stabiliserats till cirka 900–1 000 anmälningar per år.

Enligt Riksåklagarens anvisning 2020:1 och den nya anvisningen 2024:1 registreras inte längre ett nytt ärende i Åklagarmyndighetens diariesystem för ett ärende som redan avgjorts en gång. Ärendet behandlas under det gamla diarienumret.

På grund av detta följer polisbrottsenheten utöver ärenden som registreras som nya i informationssystemet även ärenden som kräver åtgärder och deras antal. Ärenden som kräver åtgärder

är utöver nya ärenden som inkommit även dessa så kallade förnyade ärenden. I dylika situationer skickas ett meddelande till den som framställt begäran om utredning om huruvida en förundersökning inleds på basis av en ny begäran om utredning.

Åtgärderna för att förnya redan avgjorda anmälningar har i allmänhet skötts vid Riksåklagarens byrå. År 2024 gjordes 49 sådana anmälningar, medan antalet året innan var 68.

Antalet avgjorda ärenden som kräver åtgärder under det gamla diarienumret är cirka 5 procent. Antalet är således inte helt ringa.

År 2024 överfördes alltså sammanlagt 1 051 polisbrottanmälningar som registrerats med distriktskod 1225 till Sakari-systemet. Av dessa överfördes 108 till regionala undersökningsledare. När man dock beaktar att ärenden som delats ut till undersökningsledare som arbetar med ärendena på deltid (Haapalehto och Hyppönen) från och med den 1 oktober 2024 räknas till polisbrottsenhetens siffror, var antalet fall som delats ut till fältets undersökningsledare 85.

I polisens datasystem Patja registrerades 1 208 R-ärenden och 93 S-ärenden. Antalet ärenden som registrerats i Patja är större än antalet ärenden som registrerats i Sakari (1 051 st.), vilket bland annat beror på behandlingen av ärenden som gäller så kallade serieanmälare. Serieanmälarnas nya anmälningar om samma ärende har i huvudsak fogats till det tidigare diariet i Sakari-systemet eller avgjorts med en anmälan som skickats till den som framställt begäran om utredning. År 2024 gjordes 49 sådana anmälningar vid polisbrottsenheten.

År 2024 avgjorde undersökningsledare vid riksåklagaren byrå 712 stycken diarieförda nya ärenden och de regionala undersökningsledarna 237 ärenden. Sammanlagt avgjordes 949 Sakari-ärenden. Under året delades alltså 85 ärenden ut till de regionala åklagarundersökningsledarna. Av dessa hade 52 ärenden avgjorts till slutet av 2024.

I slutet av 2024 var 477 ärenden oavgjorda (i Sakari). Av dessa var 384 vid Riksåklagarens byrå och 93 ärenden var hos de regionala åklagarundersökningsledarna som i framtiden inte längre deltar i arbetet. I antalet ärenden vid Riksåklagarens byrå räknas även ärenden hos de åklagare som arbetar deltid.

2.2 Åldersstrukturen för oavgjorda ärenden i slutet av 2024

I slutet av 2024 var 384 ärenden anhängiga vid Riksåklagarens byrå. Av dessa hade 308 ärenden varit anhängiga i mindre än 6 månader, 27 ärenden i 6–9 månader, 14 ärenden i 9–12 månader och 10 ärenden i över ett år.

I slutet av 2024 hade de undersökningsledare som i framtiden inte deltar i arbetet

93 anhängiga ärenden. Av dessa hade 10 ärenden varit anhängiga i 6–9 månader, 10 ärenden i 9–12 månader och 73 ärenden i över ett år. I slutet av 2024 hade enskilda åklagare som i framtiden inte deltar i arbetet rätt många ärenden som varit anhängiga i mer än ett år. Vi har kontaktat dem och deras chefer gällande läget.

Åklagarundersökningsledarna hade således i slutet av 2024 sammanlagt 83 ärenden som varit anhängiga i över ett år. Antalet är något mindre än i slutet av 2023, då det fanns 92 oavgjorda ärenden som varit anhängiga i mer än ett år.

2.3 Utredningarnas längd

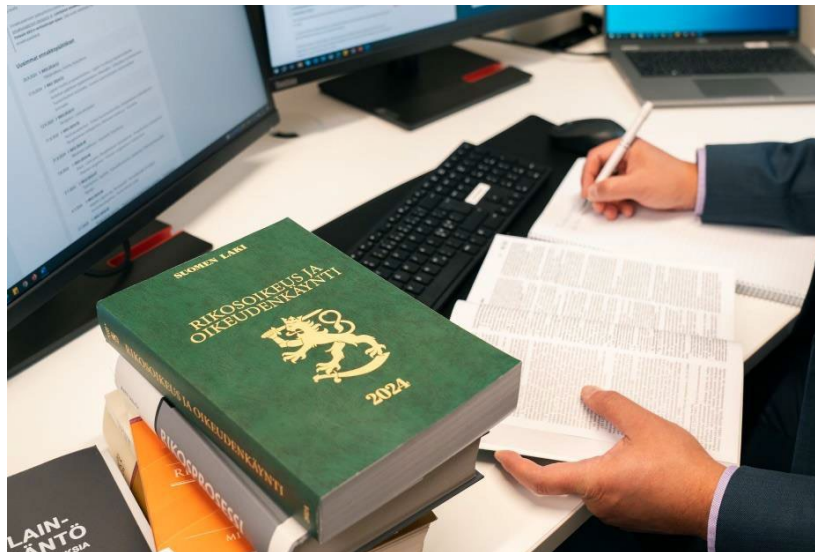
Ett centralt mål med organisationsreformen av undersökningsarrangemangen för polisbrottsmål var att förkorta behandlingstiderna för polisbrottssärenden. År 2023 var den genomsnittliga behandlingstiden för alla avgjorda ärenden 223 dagar, medan den 2024 var 241 dagar. I övergångsskedet har den genomsnittliga behandlingstiden påverkats av att flera mycket gamla ärenden av enskilda undersökningsledare på fältet som arbetar deltid togs upp till avgörande vid polisbrottsenheten 2024. Effekten av organisationsreformen har börjat synas så att den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden som avgjorts vid polisbrottsenheten har varit 107 dagar 1.1–28.5.2025, då ärenden som länge varit öppna och överförts från fältet till enheten för avgörande har avlägsnats från de avgjorda ärendena. Utvecklingen går alltså i rätt riktning.

2.4 Uppföljning av regionala undersökningsledare

Fram till att organisationsändringen trädde i kraft den 1 oktober 2024 handlade man enligt den gamla allmänna anvisningen 2020:1 – dock så att de regionala undersökningsledarna anvisades betydligt färre ärenden än tidigare. Syftet med minskningen var att förbereda sig på organisationsreformen, där undersökningsledningen i polisbrottssärenden koncentrerades till de åklagarundersökningsledarna vid polisenheten som jobbar heltid.

De avgående regionala undersökningsledarna slutför de ärenden som har tilldelats dem innan organisationsreformen. Enligt både den tidigare allmänna anvisningen RÅ 2020:1 och den nya allmänna anvisningen 2024:1 gäller *förordnandet av uppgiften som undersökningsledare till en åklagare som inte har uppgiften som sin huvudsyssla till slutet av förundersökningen av de ärenden som ska skötas av åklagaren oberoende om tidsfristen för förordnandet tagit slut.*

Uppföljningsrapporten om de regionala undersökningsledarna för 2024 färdigställdes den 25 mars 2025 (SY/490/2025). Av rapporten framgår hur ärendena fördelas mellan de undersökningsledarna på fältet som inte haft arbetet som huvudsyssla och i framtiden inte deltar i arbetet och åklagarundersökningsledarna vid polisbrotsenheten.

3

Statistikföring och tillgång till information om polisbrotsärenden

Den 1 januari 2024 fick polisbrotsärenden en egen distriktskod till informationssystemet för polisärenden. Från och med den 1 januari 2024 har alla polisbrottmål registrerats med en egen distriktskod 1225. Den egna distriktskoden gör det lättare att få statistikuppgifter, men fortfarande utförs till exempel statistikföringen av innehållet i brottsanmälningar till stor del manuellt.

Åklagarväsendets nuvarande datasystem ger inte direkt statistik över till exempel antalet påbörjade förundersökningar och väckta åtal. Dessa uppgifter grundar sig på riksåklagarens anmälningsskyldighet enligt den allmänna anvisningen och de manuella registreringar som görs på basis av den.

Centraliseringen av polisbrotsärenden från och med den 1 oktober 2024 har dock underlättat tillgången till information. Analysen av statistiken för 2024 försvåras för sin del av att organisationsreformen trädde i kraft mitten av 2024. Upprätthållandet av statistiken för 2025 blir enklare och tydligare än tidigare.

Antalet begäranden om information om polisbrott har ökat under de senaste åren. År 2024 registrerades 87 begäran om information i Hilda-systemet.

Polisbrotsärenden – i synnerhet brottsmisstankar om handlingar som misstänkts ha begåtts i samband med tjänsteuppdrag – intresserar förståeligt medierna på

grund av deras samhälleliga betydelse.

4

Tillsyn av åklagarundersökningsledare

Tillsynen av verksamhetens laglighet hos undersökningsledare för polisbrott behandlas i punkt 5 i riksåklagarens allmänna anvisning RÅ 2024:1.

Under 2024 inkom 40 klagomål till Riksåklagarens byrå som gällde undersökningsledare för polisbrott. Föregående år 2023 gjordes 31 klagomål om åklagarundersökningsledare. Fyra av klagomålen 2024 har avgjorts till och med tidpunkten för publiceringen av denna verksamhetsberättelse. Klagomålen gällde undersökningsledarens beslut att inte göra en förundersökning. En del av klagomålen 2024 har tolkats som begäran till åklagaren som grundar sig på 5 kap. 2 § i förundersökningslagen. Dessa ärenden har alltså överförs från klagomålsprocessen till polisbrottsheten, där de har delats ut till någon av enhetens åklagare som ovan nämnda begäran.

Antalet avgöranden av justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman gällande åklagarundersökningsledarnas verksamhet framgår av dessa myndigheters årsberättelser.

5

Utbildning och samarbete med intressentgrupper

Utbildningen påverkades 2024 av att organisationsreformen av polisbrottsheten trädde i kraft mitt under året. I maj hölls den traditionella polisbrottshetenskonferensen som utbildning. Målgruppen var förutom polisbrottsheten och de regionala åklagarundersökningsledarna även polissheternas utredare av polisbrott, kontaktpersoner för polisbrott, personer som sköter polisbrottsheten vid Polisstyrelsen samt representanter för de allmänna laglighetsövervakarna och polisens egen laglighetsövervakning. I programmet ingick utöver intressentgruppernas aktuella teman och lägesbilder även frågor i anslutning till omorganiseringen av utredningsåtgärderna för polisbrott.

Åklagare som behandlar polisbrottsheten har också erbjudits utbildning som ordnas av Åklagarmyndigheten samt utbildning som ordnas av olika samarbetspartner, såsom Polisyrkeshögskolan och justitieministeriet. Möjligheten att delta i utbildningar på bred front ger möjligheter att få utbildning på båda inhemska språken.

I december 2024 träffade chefen för polisbrottsenheten representanter för både justitiekanslersämbetets och riksdagens justitieombudsmans byrå. Det förs en regelbunden kontakt till Polisstyrelsen och centralkriminalpolisens ledning.

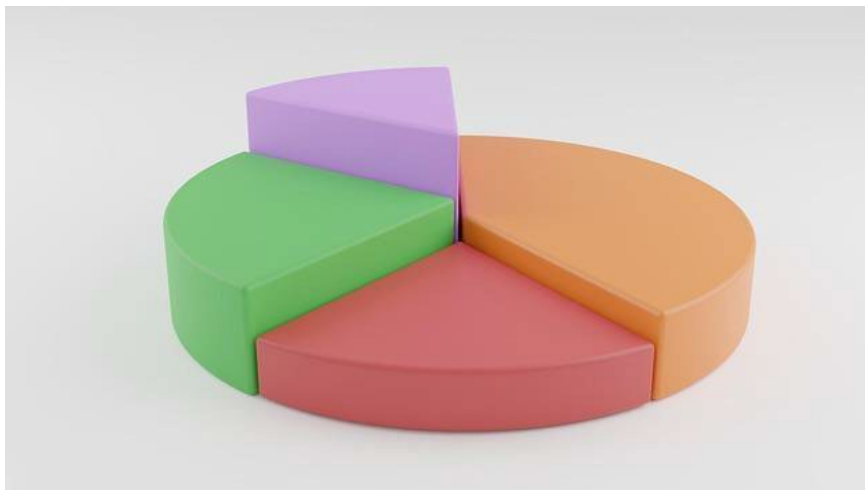
6 Internationellt samarbete

År 2024 fortsatte polisbrottsenheten att upprätthålla internationellt samarbete med andra myndigheter som behandlar polisbrotsärenden. De myndigheter som behandlar polisbrotsärenden samarbetar både på nordisk och europeisk nivå. Samarbete mellan myndigheter som behandlar polisbrotsärenden ökar möjligheterna att upptäcka och bekämpa brottslighet i polisens verksamhet. Det gränsöverskridande samarbetet är således viktigt för att effektivisera verksamheten och tillsynen.

Det nordiska myndighetssamarbetet har varit intensivt i flera år. Utöver sedvanliga kontakter har nordiska myndigheter som behandlar polisbrotsärenden sammanträtt två gånger under 2024. På mötena har man behandlat utredningen av polisbrott och metoder för att förbättra det nordiska samarbetet.

Polisbrottsenheten vid Riksåklagarens byrå har varit medlem i nätverket *Internal Criminal Investigation Network*

(ICIN) från och med 2023. Nätverket består av medlemmar från cirka 30 europeiska länder och dess huvudsakliga syfte är att utbyta information om hur man upptäcker och undersöker korruption inom polisen. Representanter för polisbrottsenheten deltog i ICIN:s årsmöte i Madrid i september 2024 och i nätverkets webinarium om korruption inom polisverksamheten. Det internationella samarbetet fortsätter intensivt även 2025.

Bilagorna börjar på nästa sida. De är inte tillgängliga.